

Türkiye devrimci hareketini eleştirmek: Vurun abalıya mı?

Garbis ALTINOĞLU

9 Mayıs 2017

2017'nin 6 Mayıs, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının siyasal mirası üzerine farklı düşüncelerin bir kez daha dile getirilmesine tanıklık etti. 1960'ların son yıllarının devrimci gençlik hareketi olan Dev-Genç içinden çıkan üç ana devrimci odağın siyasal çizgi ve nitelikleri geçmişte de nisbeten kapsamlı değerlendirmelerin konusu olmuştu. (Bilindiği gibi bu üç ana devrimci odak Türkiye Komünist Partisi (Marksist-Leninist) ya da kısa adıyla TKP (M-L), Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi, kısa adıyla THKP-C ve Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu ya da kısa adıyla THKO'dur.)

Bu yıl yapılan yorumlar arasında, Ermeni ve Kürt milliyetçiliğinin etkisini yansıtan hatalı ve hatta uç değerlendirmelere daha sık rastladığımı söyleyebilirim. Aslında bir yanıyla, ama sadece bir yanıyla bu tür değerlendirmeleri bir iyileşme ve sağlığa kavuşma belirtisi sayabiliriz. Resmi tarih Kemalist rejimin ve Türk burjuva devletinin, Anadolu'nun Hristiyan halklarına ve Kürt ve Alevi halkına karşı uyguladığı zulmü onyıllardır görmezden gelmiş, hatta bu devlet terörünü meşru göstermeye ve bu tarihin hedef gösterdiği toplulukları şeytanlaştırmaya çalışmıştı. Türkiye devrimci hareketinin bu siyasal iklimden şu ya da bu ölçüde etkilenmesinin nesnelerin doğası gereği olduğunu unutmamak kaydıyla, son yıllarda resmi tarihin dayattığı deli gömleğinin yırtılmasını olumlu bir gelişme saymalıyız.

Ancak bugün ideolojik sarkacın öbür uca doğru salınımına ve 1960'ların sonu

ve 1970'lerin başının devrimci hareketini, özellikle sosyal medyada birkaç tümceyle mahkum etmenin, önüne geleni Kemalistya da Türk milliyetçisi/ sosyal-şoven olarak nitelemenin adeta bir spor ya da günün modası haline gelmesine/ getirilmesine tanık oluyoruz. Burada içine düşülen -ya da bazılarının kasten işlediği- önemli hata şudur: Türkiye devrimci hareketini homojen bir bütün olarak sunmak ve özellikle de bu hareketi, aslında 1970'lerin sonlarından bu yana onun bir parçası olmaktan çıkmış olan Perinçek grubu gibi çevreler ya da gerici burjuva Cumhuriyetin değer ve kazanımlarına sahip çıkan TKP gibi sosyal-milliyetçi gruplar üzerinden, bu grupları sol olarak nitelemek suretiyle eleştirmek. Böylesi yaklaşımların herhangi bir bilimsel değeri yoktur. Tıpkı, 1960'ların sonu ve 1970'lerin başında yaşanan gelişmeleri bütün yanlarıyla ele almayı reddeden ve buna bağlı olarak 1971 devrimci hareketini adeta düşman kategorisine koyan ezilen ulus milliyetçiliği ve/ ya da zihin tembelliği ve subjektivizm kaynaklı değerlendirmelerin ciddi bir bilimsel değeri olmadığı gibi. Bu fenomenin Kürt ulusal hareketi güçlenmeye devam eder ve hatta Ortadoğu düzeyinde önemli bir siyasal aktör haline gelirken Türkiye devrimci hareketinin marjinal bir güç konumunda kalmış olmasının yarattığı ideolojik basınçla da yakından ilişkili olduğu açıktır.

Ben burada tipik bir örnek olması bakımından sevgili dostum Sarkis Hatspanyan'ın tutumunu ele alacağım. Sarkis Deniz Gezmiş'in 1971'de mahkemeye sunduğu Savunma metnine dayanarak, formel olarak doğru ve özünde de büyük ölçüde haklı bir eleştiri yapmış. Sarkis'in eleştirisi Deniz'in savunmasında Kemalistlerin Ermeni ve Rum halklarına karşı giriştiği ve aslında Anadolu'nun Hristiyanlaştırılmasını amaçlayan bastırma eylemlerini meşru göstermesine dayanıyor.

Ancak burada şu soruyu sormamız gerekiyor: Acaba Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının siyasal mirasını değerlendirdirken sadece ya da esas olarak onların özelde Ermeni jenosidine ve genelde ulusal soruna ilişkin bakış açılarını ele almakla yetinebilir miyiz? Acaba Denizler'in siyasal mirasını, onların gerek 1971 dönemecine kadar ve gerekse daha sonraki yıllarda yaşadıkları ideolojik-örgütsel evrim sürecini dikkate almadan değerlendirebilir miyiz? Bence bu sorunun yanıtı net bir HAYIRdır.

THKO'nu ve dönemin diğer iki ana devrimci hareketini doğuran Dev-Genç (ya da Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu), daha önce kurulmuş olan FKF'nun

(=Fikir Kulüpleri Federasyonu) devrimci bir dönüşüme uğraması sonucu oluşmuştu. Bu örgüt özellikle 1960'ların ikinci yarısının üniversite -ve kısmen de lise- ağırlıklı gençliğinin üniversite boykot ve işgalleri süreci içinde biçimlendi. Dev-Genç'in eylemleri giderek, ABD emperyalizmine, başında Süleyman Demirel'in bulunduğu Adalet Partisi iktidarına ve faşist odaklara karşı bir kavgaya dönüştü. Avrupa ve hatta dünya ölçeğindeki gelişmelerden ve tabii 1968 gençlik hareketinden de etkilenen Türkiye'nin genç devrimcileri zamanla, özellikle 1969-71 döneminde işçi sınıfının ve emekçi köylülüğün bir dizi grev, yürüyüş, toprak işgali gibi eylemlerine de aktif olarak katıldılar. Uzun sözün kısası burada, oluşum halinde olan ve sadece kaba bir Kemalist damgası vurularak belirlenemeyecek bir hareketle karşı karşıyayız. Deniz Gezmiş işte, 1970'de kurulan THKO'nun da ötesinde devrimci gençliğin bu kitle hareketinin bir simgesiydi.

Sarkis, yukarda değindiğim haklı eleştirilerinden yola çıkarak, Deniz Gezmiş'i ve örgütü THKO'nu adeta düşman kategorisi içine yerleştiriyor ve şöyle diyor: Böyle dostları olanın düşmana ihtiyacı yoktur. Ama içinde Deniz ve arkadaşlarının da bulunduğu 1967-71 devrimci gençlik hareketini ve o hareketin ürünü olan THKO'nu Kemalist ve o halde -en azından objektif olarak- gerici/ düşman olarak niteleyebilir miyiz? Bu sorunun yanıtı HAYIRdır. Peki acaba, Sarkis ve onun gibi düşünenlerin, henüz bu gençlik hareketinin o günlerin fırtınalı tartışma ve devrimci arayış ortamında biçimlenmekte olan bir çocuk olduğunu anlayamadıklarını söyleyemez miyiz? Bu sorunun yanıtı ise EVET olmalı. Marksist-Leninist bir teorik-ideolojik omurgası olmayan, toplumun -potansiyel ya da edimsel olarak- en devrimci sınıf ve katmanlarına dayanmayan ve geçmişin biricik muhalefet partisi TKP'nden devrimci bir teorik ve pratiksel bir miras devralamayan 1971 devrimci hareketinin Kemalist yanılısamlarla yüklü olması şaşırtıcı olmamalıydı.

Şubat-Nisan 1998'de kaleme almış olduğum Bir Geleniğin Eleştirisi/ Türk Ordusuna İlişkin Oportünist Değerlendirmelere Bir Bakış başlıklı çalışmamda şunları söylemiştim:

1970'den başlayarak kurulacak olan THKP-C, THKO, TKP (M-L) gibi radikal devrimci örgütleri yaratacak olan kadro ve yöneticilerin beşiği olan Dev-Genç, 1965 sonrasında yoğunlaşan öğrenci, işçi ve köylülerin demokratik ve anti-emperyalist kavgaları içinde oluşmuştu. Siyasal bakımdan çocuk denebilecek

konumda bulunan, Marksizm-Leninizmle tanışma fırsatını henüz yeni bulmakta olan ve daha da kötüsü ideolojik besinini başta Mihri Belli gelmek üzere TKP revizyonizminin çizgisindeki sözde öğretmenlerden alan Dev-Genç'in ve ondan türeyen radikal devrimci örgütlerin ordu, devlet ve devrim konularında yanlışlar yapmaları anlaşılabilirdi.

Dahası THKO'nun ulusal soruna yaklaşımını, sadece Deniz Gezmiş'in ve arkadaşlarının yaşanan yenilgi sonrasının karamsar atmosferinde yaptıkları mahkeme savunmalarını esas alarak değerlendirmek te tümüyle doğru olmayabilir. (THKP-C kadrolarının mahkemedeki savunmalarında bu yenilgi sonrası atmosferinin olumsuz etkisi daha da belirgindir.) THKO'nun programatik görüşlerini yansıtan bir belgede bu konuda, diğer şeylerin yanı sıra Türk ulusal kurtuluş savaşı sonrasında hiçbir ulusa demokratik hak ve özgürlüklerinin tanınmadığı, Türk-olmayan ulusların asimile edilmeye başlandığı, Türk ulusunun imtiyazlı hale getirilmeye çalışıldığı söyleniyordu: Kurtuluş savaşına, Türkiye'nin sınırları içinde yaşayan bütün ulusların ilerici ve anti-emperyalist sınıf ve tabakaları aktif olarak katıldılar. Bağımsızlık savaşının sonunda kurulan hükmette Türk milliyetçileri hakim durumda idi. Bu nedenle Türkiye'nin sınırları içinde yaşayan hiçbir ulusa demokratik hak ve özgürlükleri tanınmadı tam tersine, bütün uluslar asimile edilmeye başlanarak Türk ulusu imtiyazlı bir duruma getirilmeye çalışıldı (Hüseyin İnan, Türkiye Devriminin Yolu, Ulusal Kültür, 1991, İstanbul, s. 27)

Bu broşürde daha sonra da ulusların kendi yazgılarını belirleme hakkına sahip çıkılıyor ve Türk ulusunun imtiyazları şu sözcüklerle reddediliyordu: Biz, sosyalizmin kurulması için verdiğimiz mücadele içinde Türk, Kürt, Arap vs. uluslardan geniş halk kitlelerini güçlü bir örgüt içinde birleştirmeyi ve ortak düşmana karşı güçlü bir cephe kurmayı işçi sınıfı ideolojisinin ve Türkiye devrimi stratejisinin gereği sayıyoruz. Bunu gerçekleştirmeye çalışırken bütün ulusların eşitliğine ve her ulusun kendi kaderini tayin etme hakkına' titizlikle saygı gösterip, her türlü imtiyazlara karşı çıkıyoruz. (aynı yerde, s. 28)

THKO bu belgede, klasik ve resmi Kemalistlerin olmazsa olmaz saydıkları merkezi bürokratik üniter devlet anlayışının yerine, tüm emekçilerin çıkarlarına en uygun olarak nitelediği bölgesel özerkliği savunurken şöyle diyordu:

Türkiye'deki tüm emekçilerin çıkarlarına en uygun çözüm yolu da BÖLGESEL

ÖZERKLİK (majisküller H. İnan'ın- G. A.) olacaktır. Bölgesel özerkliğin sınırlarını ve kapsamını da ancak aynı sosyal ve iktisad yaşantıya sahip olan halkların kendileri tayin eder. Biz, bu özerklikte titizlikle Türkiye'de uluslararası (sosyalist) kültürün ve iktisad yapının korunmasına çalışmalıyız. Çalışmalıyız, çünkü sosyalist, uluslararası kültür ve iktisad ilişkiler bütün çalışan sınıf ve tabakaların çıkarıdır. (aynı yerde, s. 29) Demek ki, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının ulusal sorunda takındıkları tutumun esas olarak hatalı olmakla birlikte, egemen sınıfın şoven anlayışıyla tümüyle örtüşmediğini belirtmek zorundayız.

Kaldı ki, her ikisi de Mustafa Kemal'i, 1919-22 yılları arasındaki ulusal kurtuluş savaşını ve Kemalist cumhuriyeti olumlulayan, hatta yücelten THKO ve THKP-C adlı örgütlerden doğan yeni gruplar -farklı tempolarda olmakla birlikte- Kemalist yanlısımlarından kurtulma yönünde evrildiler. Askeri cuntanın yerini, geleneksel gerici parlamenter rejime bıraktığı 1973 sonrasında devrimci hareket yeniden canlanmaya başladı. Bu dönemde THKO içinden üç devrimci grup çıktı. Bunlardan birincisi, 1980'de Türkiye Komünist Emek Partisi adını alacak olan Mücadelede Birlik, ikincisi, 1978'de TDKP-İÖ (=Türkiye Devrimci Komünist Partisi- İnşa Örgütü) ve 1980'de Türkiye Devrimci Komünist Partisi adını alacak olan çevre ve görece küçük olan üçüncüsü de Türkiye Devriminin Yolu idi. Kuşkusuz bu süreçte, devrimci kavgadan uzaklaşanlar ve klasik Kemalizm ve Türk milliyetçiliği yolunu tutan kadrolar da oldu ama hareketin ana gövdesi farklı örgütlerde yer almakla birlikte Kemalizmin ve Türk milliyetçiliğinin etki alanından giderek uzaklaştı. Herhalde THKO, Sarkis'in söylediği gibi Türk burjuva devletinin çizgisinde bir Kemalist örgüt olmuş olsaydı, böylesi bir görece olumlu ideolojik-örgütsel evrim yaşayamazdı.

Dahası, Sarkis'in mantığıyla hareket etmiş olsaydık, Abdullah Öcalan'ın, Bese Hozat'ın, Murat Karayılan'ın, Rıza Altun'un vb. Ermeniler ve Ermeni jenosidine ilişkin sözlerinden hareketle PKK/ KCK'nın başını çektiği Kürt ulusal hareketini -hem de kaç kez- gerici, Kemalist, İslami-faşist, hatta İttihat-Terakki yanlısı ilan edebilirdik!

Demek ki bazı durumlarda arif olanlara da tarif gerekebilir!

* * * * *

Sarkis Hatspanyan'ın 6 Mayıs 2017 tarihli yazısı:

ARİFE TARİF GEREKMEZ !Kemalist Deniz Gezmiş'in Ermeni soykırımı hakkındaki sözleri bize Böyle dostları olanın düşmana ihtiyacı yoktur sözünü hatırlatırken, Ermeni soykırımı kurbanlarını büyük bir utanç ve saygıyla anıyoruz !<https://www.youtube.com/watch?v=J7tO9TOMroEDENİZ> GEZMİŞ: SOYKIRIM YOKTUR !Deniz Gezmiş, 1971 yılında mahkemede yaptığı savunmada şöyle diyordu:Doğu Anadolu'da, Ermenilerin bağımsız bir Ermenistan için Amerika'dan destek alarak çıkardıkları iç isyan, sivil halk ve ordu tarafından bastırılmıştır.1. İstanbul'da İngilizlere karşı, Karakol ve Müdafaa-i Milliye öncülüğündeki, şehir gerillasının ağırlık kazandığı mücadele yürütülmüştür. Diğer taraftan, görevleri, Anadolu'ya malzeme, donatım ve adam kaçırmak olmuştur. Bu örgütler, sivil güçlerin de bulunmasına rağmen, subayların ağırlık kazandığı teşkilatlardır.2. Ege Bölgesi'nde Yunanlılara karşı yürütülen mücadele, önceleri dağınık bölgesel çete savaşı, sonra örgütlü çete savaşı ve sonunda nizami ordu savaşı şeklinde yürütülmüştür. Zaferi tayin eden mücadelenin ağırlığını nizami ordu mücadelesi teşkil etmiştir.3. Güneyde Fransız saldırganlara karşı, Antep, Maraş, Urfa, bölgelerinin yerli halkı, çete savaşına başlamış, daha sonra belirli oranda subay kadrosu katılmasına rağmen, esas başarı yerli halkın kendi çabasıdır.4. Karadeniz Bölgesi'nde, Rum Pontosçuları Amerikan yardımıyla ayaklanmış ve ayaklanma, sivil çetelerin ve ordunun mücadelesiyle bastırılmıştır.5. Doğu Anadolu'da, Ermenilerin bağımsız bir Ermenistan için Amerika'dan destek alarak çıkardıkları iç isyan, sivil halk ve ordu tarafından bastırılmıştır.6. Padişahın emriyle, Anadolu'da Ulusal Mukavemeti kırmak ve güçleri bölmek için başlatılan isyanlar, Kuvayı Seyyare tarafından bastırılmıştır.Bu arada, Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgelerinde çıkan iç isyanlardaki Amerikan etkisini belirtmek gerekir.DENİZ GEZMİŞ (Kaynak: Deniz Gezmiş, SAVUNMA, İleri Yayınları, sayfa:54)Yoruma gerek yok !Sarkis HATSPANIANYerevan, 6 mayıs 2017DOĞU ERMENİSTAN

Author Details

Garbis ALTINOĞLU

maryamohannes@yahoo.fr

Bunu paylaş:Facebook'ta paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Twitter üzerinde paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Linkedln üzerinden paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Pinterest'te paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)WhatsApp'ta paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Daha fazlaArkadaşınızla e-posta üzerinden paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Skype'da paylaşmak için tıklayın

(Yeni pencerede açılır)Telegram'da paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Reddit üzerinde paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Pocket'ta paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Tumblr'da paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)